

Riigikogu rahanduskomisjoni istungi protokoll nr 219

Tallinn, Toompea ja videosild

Esmaspäev, 14. november 2022

Algus 11.15, lõpp 12.34

Juhataja: Aivar Kokk (esimees)

Protokollija: Vivian Põld (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Jaak Aab, Dmitri Dmitrijev, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivari Padar, Siim Pohlak, Valdo Randpere, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd

Komisjoni ametnikud: Tiina Licht (nõunik-sekretariaadijuhataja), Kristo Varend (nõunik), Andres Ando (nõunik), Helda Puura (konsultant)

Kutsutud: majandus- ja taristuminister Riina Sikkut ning Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeeriumi asekanstler Timo Tatar (2., 5. päevakorrapunkt);

Rahandusministeeriumi finantstalituse juhataja Svetlana Dudkina, eelarvepoliitika valdkonna riigieelarve osakonnajuhataja Kadri Tali ning valdkonna nõunik Regina Vällik

(5. päevakorrapunkt); Rahandusministeeriumi maksu- ja tollipoliitika osakonna nõunik Elo

Haugas (6. päevakorrapunkt), maksu- ja tollipoliitika osakonna nõunik Lemmi Oro (6., 7

päevakorrapunkt); maksu- ja tollipoliitika osakonna peaspetsialist Lauri Lelumees ja riigi

rahanduse talituse analüütik Merliin Laos (7. päevakorrapunkt); kollektiivse pöördumise

esitajate esindajad Stepan Romanov ja Harry Raudvere (9. päevakorrapunkt); Ivari Padari

töövari õpilane Marlee Mark

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine

2. Ülevaade muudatusest 2022. aasta lisaelarve vahendite osas seonduvalt LNG

vastuvõtuvõime loomisega. Osaleb majandus- ja taristuminister Riina Sikkut

3. Vabariigi Valitsuse algatatud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (667 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine

4. Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõu (647 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine

5. Vabariigi Valitsuse algatatud 2023. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (708 SE) teise lugemise ettevalmistamine

6. Vabariigi Valitsuse algatatud tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (706 SE) teise lugemise ettevalmistamine

7. Vabariigi Valitsuse algatatud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõu (705 SE) teise lugemise ettevalmistamine

8. Riigikogu otsuse „Tagatisefondi nõukogu liikme tagasi kutsumine ja uue liikme nimetamine“ eelnõu algatamine

9. Kollektiivne pöördumine „Kollektiivne pöördumine "Nõuame, et kehtestatakse koheselt kõikidele müüdavatele toidukaupadele käibemaksu määraks 0%“. Arutelu

10. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Riigikogu rahanduskomisjoni nädala (14.-20.11.2022) töökava

Komisjoni istung esmaspäev, 14.11.2022 kell 11.15

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Ülevaade muudatusest 2022. aasta lisaeelarve vahendite osas seonduvalt LNG vastuvõtuvõime loomisega. Osaleb majandus- ja taristuminister Riina Sikkut
3. Vabariigi Valitsuse algatatud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (667 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine
4. Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõu (647 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine
5. Vabariigi Valitsuse algatatud 2023. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (708 SE) teise lugemise ettevalmistamine
6. Vabariigi Valitsuse algatatud tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (706 SE) teise lugemise ettevalmistamine
7. Vabariigi Valitsuse algatatud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõu (705 SE) teise lugemise ettevalmistamine
8. Riigikogu otsuse „Tagatisfondi nõukogu liikme tagasi kutsumine ja uue liikme nimetamine“ eelnõu algatamine
9. Kollektiivne pöördumine Kollektiivne pöördumine "Nõuame, et kehtestatakse koheselt kõikidele müüdavatele toidukaupadele käibemaksu määraks 0%". Arutelu
10. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 15.11.2022 kell 14.00

1. Vabariigi Valitsuse algatatud 2022. aasta riigieelarve seaduse muutmise seaduse eelnõu (685 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine
2. Arvamuse andmine kultuurikomisjonile koolitoidu maksumuse kohta
3. Ülevaade ettevõtlustulu maksustamise seaduse muutmise väljatöötamiskavatsusest
4. Info ja muud küsimused

Esimees **Aivar Kokk** tegi ettepaneku päevakorrapunkti „Riigikogu otsuse Tagatisfondi nõukogu liikme tagasi kutsumine ja uue liikme nimetamine“ eelnõu algatamise komisjoni istungi päevakorra projektist välja arvata, kuna erakondade esimehed soovivad eelnõu osas pidada täiendavaid läbirääkimisi.

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Jaak Aab, Dmitri Dmitrijev, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivvari Padar, Valdo Randpere, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd).

2. Ülevaade muudatusest 2022. aasta lisaeelarve vahendite osas seonduvalt LNG vastuvõtuvõime loomisega. Osaleb majandus- ja taristuminister Riina Sikkut

Esimees **Aivar Kokk** juhatas istungi päevakorrapunkti sisse ja andis sõna kutsutud külalistele. **Riina Sikkut** märkis, et gaasivarustuskindluse tagamiseks tehti lisaeelarvest eesmärgi täitmiseks kolm otsust. Strateegilise gaasivaru moodustamine summas 170 miljonit eurot Eesti Varude Keskusele, 30 miljonit eurot Eleringile osaluse omandamiseks Soome ühissetevõttes ning 13 miljonit eurot kütusevaru Eestisse kolimiseks. Eesmärk varustuskindluse tagamise osas ei ole kuidagi muutunud, aga kõigi numbrite osas võrreldes kevadega on toimunud muutused. 170 miljonit eurot, mis muidu oli lisaeelarves strateegilise gaasivaru moodustamiseks, sellest nüüd 132 miljonit eurot on strateegilise gaasivaru moodustamiseks ja 650 gigavatt-tundi on kätte saadud ehk viiendik selle aasta tarbimisest,

nagu eesmärk oli. 38 miljonit eurot 170 miljonist eurost läks küll varude keskusele finantseerimistehinguna, aga on mõeldud haalamiskai soetamiseks kai ehitajatelt. 30 miljoni euro puhul, mis oli Eleringile osaluse omandamiseks ette nähtud, otsustas valitsus, et osalust ei omandata. Erinevalt kevadisest plaanist ei ole enam gaasivarustuskindlusega nii palju küsimusi ning kai ja toruühendus on valmis novembri lõpuks. Kokkuvõtteks, 30 miljonit eurot eraldatakse Eesti Varude Keskusele, et vajadusel strateegilist gaasivaru suurendada.

13 miljonit eurot, mis puudutas kütusevaru moodustamist, oktoobrikuu seisuga tavatarbimise 80 päeva nõudlus bensiini ja diislikütuse osas, on Eestis olemas.

Kõige suurem mure on lennukikütusega, millest Eestis hoiustatakse kuue päeva nõudlus. Varasemalt Eestis lennukikütust ei hoiustatud. Seaduse muutmist antud muudatused ei vaja, sest tegemist on finantseerimistehingutega. Detailsust seadusepildis sees ei ole, aga rahanduskomisjon peaks olema informeeritud sellest, milline sisuline muutus on toimunud raha kasutamises.

Aivar Kokk tundis huvi, kas ettevõtjad soovivad kaid müüa.

Riina Sikkut vastas, et ettevõtjad on osutanud, et nad sooviksid ostu-müügilepingu sõlmimist 38 miljoni euro eest, nii nagu kokku on lepitud.

Jürgen Ligi tundis huvi, kuidas müük defineerub finantstehinguks.

Riina Sikkut selgitas, et Eesti Varude Keskusele tehakse osakapitali sissemakske.

Jaak Aab küsis, mis hetkel osaluse omandamise tingimused nii kehvaks muutusid, et otsustati osalust Soome ühissettevõttes mitte omandada.

Riina Sikkut vastas, et kõigepealt sõlmiti koostöömemorandum Soomega, mis kirjeldas ühiselt laeva rentimist ja ühist opereerimisest. Lisaks seda, kus peatub laev esimesel talvel ja kus edaspidi. See kokkulepe fikseeriti lisaelarve eelnõus ning anti Riigikogule üle. Seejärel rentisid soomlased ise laeva, lisaelarve võeti vastu peale seda.

Timo Tatar täiendas, et osaluse mitteomandamise konkreetset kuupäeva on võimatu välja tuua. Üks element, mille üle Eesti ja Soome süsteemihaldurid ja regulaatorid terve suve lahendust otsisid, oli see, et kas Eestis tehtavaid gaasitaristu kulusid on võimalik lülitada Soome terminali tariifi. Lõpuks Soome regulaator nentis, et varasema vastupidise praktika tõttu ei saa selliseid kulusid terminali tariifi lülitada. Peale seda kadus ka motivatsioon terminalis osalus võtta. Eriti veel teades, et soomlased saavad juba eeloleval talvel oma sadamakai valmis ja terminal läheb asukohta kuhu ta nagunii paika pandud plaanis oleks pidanud minema ning kus ta suudab Eesti ja Soome gaasiturgu kõige paremini teenindada.

Aivar Kokk küsis, kelle jaoks oli see kasulik tehing, mitte igal juhul lõpptarbija jaoks.

Riina Sikkut vastas, et ainuke võimalus kulusid vältida on ju mitte ehitada haalamiskaid ja toruühendust. See ei ole nii palju seotud sellega, kuhu laev läheb.

Valdo Randpere sõnul soovis nädal aega tagasi riigieelarve kontrolli erikomisjon saata kurja kirja Soome parlamendile küsimustega, kui palju neil see kõik maksma läks, miks just selline osalus jne. Ta tundis huvi, kas Riigikogu komisjonid omavahel suhtlevad ja ministri selgitused on erikomisjoni esimehe küsimustele vastused andnud.

Riina Sikkut vastas, et tõesti, nii tema kui ministeeriumi esindajad ning kai ehitamisega seotud osapooled on paljudel erikomisjoni istungitel osalenud, küsimustele vastanud ja igatpidi muud infot jaganud. Soomlastega mingisuguseid probleeme või muid selgeksrääkimist vajavaid teemasid ei ole. Soome poolse ministriga on kohtunud korduvalt ka pärast kaiga seonduvalt tehtud otsuseid. Sellist olukorda nagu ajakirjanduse vahendusel on mulje jäänud, meil soomlastega ei ole, koostöö on olnud tihe ja suhted on head.

Aivar Sõerdi sõnul rääkis Alexela esindaja komisjoniga kohtumisel, et riik on halvasti käitunud ning nad on arvestanud ja valmis 10 kuni 12 miljoni eurose kahjumiga. Millest sellised hinnaerinevused? Kas riik teeb kasuliku ostu, saab kallima asja osta odavalt?

Riina Sikkut vastas, et nii nagu on soomlastega töine läbisaamine, samamoodi on ka kai ehitajatega. Otsus, mille valitsus müügioptsiooni suuruse osas tegi, oli kai ehitajatelt tulnud indikatsioon ja koosnes kai ehitamisele kokku kulunud kuludest. Kui riik midagi soetab ja sellises suures mahus, siis peab olema arusaam kuludest.

Timo Tatar lisas, et Eesti Varude Keskus sai õiguse auditeerida reaalseid kulusid, mis on tekkinud käesoleval aastal. Reaalsete tõestatud kulude baasilt tekib lõplik hind, mis ei tohi olla kallim, kui 30 miljonit eurot, lisaks 1,5 miljonit eurot kaiga püsivalt seotud kinnistu

hinnana ning käibemaks.

Valdo Randpere väljendas oma soovi, et kui rahanduskomisjon on tõusetunud teemade asjus saanud vastused ja on üksmeelel, siis signaal võiks minna ka riigieelarve kontrolli erikomisjoni, et seal ei hakata sama teemat uuesti ja uuesti lahti kiskuma ning skandaali tekitama.

Jaak Aab kommenteeris, et paljude teemade ja eelnõude üle arutatakse ka erikomisjonides. Kui näiteks sisu on juhtivkomisjonis, siis arvamusi võivad anda erikomisjonid ja neil on õigus arvata.

Jürgen Ligi küsis finantseerimistehingu kohta.

Riina Sikkut vastas, et praegu on tegemist finantstehinguga ja läheb kuluks, kui strateegilised gaasivarud müüakse maha kahjumiga. Seni on toimunud neli hanget, kõigil on olnud erinev hind. Esimese, teise ja kolmanda hanke hind järjest tõusis, jõudis kuni 250 euronit megavatt-tunnist, aga neljandal hankel oli oluline langus. Kõikumine oli hangete raames märkimisväärne, kuid vastas gaasi maailmaturu hinna kõikumisele. Enne 2024. aasta kevadet Varude Keskus midagi ei müü, sest ka järgmiseks talveks peab varu olemas olema.

Jürgen Ligi sõnul mingil hetkel ju hinnatakse ka aktsiakapitali väärtus ümber.

Timo Tatar vastas, et varu müüakse siis, kui gaasiturul tekib hädaolukord, see tähendab, kui tavapärane turu olukord enam ei toimi. Kui gaasiosijaid on rohkem kui müüjaid kuulutab riik välja hädaolukorra, mis annab Eesti Varude Keskusele õiguse teha müügipakkumisi turul kõigile gaasi müüjatele. Gaasi müügihind on kas gaasi soetamishind või turuhind sõltuvalt sellest, kumb tollel hetkel on kõrgem. Seetõttu ongi hetkel keeruline öelda, kas tulevikus kui tekib selline olukord, kas Varude Keskus saab kahjumit või ei saa.

Riina Sikkut lisas, et kui Varude Keskus hakkab realiseerima nii öelda seadusejärgse ülesande täitmist, siis hädaolukorras ilmselt hind ongi kõrge. Teine küsimus on, et kui osa soetatud varust realiseerida mitte hädaolukorra raames ja kui sealt müüakse odavamalt hinnaga, siis tuleb kahjum kuluna näidata, aga sellist plaani praegu ei ole.

Aivar Kokk palus kinnitada, et praegu on omanike poolne otsus tehtud selliselt, et 38 miljonit eurot ei saa muuks kasutada kui haalamiskai ostmiseks. Kui sellist otsust ei tule, siis tuleb teha järgmine otsus.

Riina Sikkut kinnitas, et 38 miljonit eurot on seotud haalamiskaiga. Automaatselt ise nad gaasivaru soetada ei saa, selleks on vaja uut otsust.

Esimees **Aivar Kokk** tänas ministrit ülevaate eest. Minister **Riina Sikkut** lubas vastavalt komisjoni liikmete soovile edastada ka kirjalikult materjali eeltoodud teema kohta.

Teise teemana juhtis komisjoni esimees **Aivar Kokk** tähelepanu, et eelmisel komisjoni istungil jäi läbi vaatamata muudatusettepanek veeteede tasu alandamise kohta samale tasemele, nagu see oli 2022. aastal. Ta andis sõna minister **Riina Sikkutile** ettepaneku kohta arvamuse avaldamiseks. Debati käik ja seisukohad muudatuse kohta on kajastatud samas protokollis 5. päevakorrapunkti „Vabariigi Valitsuse algatatud 2023. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (708 SE) teise lugemise ettevalmistamine“ juures.

3. Vabariigi Valitsuse algatatud finantskriisi ennetamise ja lahendamise seaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (667 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine

Aivar Kokk tegi ettepaneku kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst, millesse on sisse viidud keelelised ja tehnilised täpsustused.

Otsustati:

3.1. Kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst (konsensus: Jaak Aab, Dmitri Dmitrijev, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivvari Padar, Siim Pohlak, Valdo Randpere, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd).

4. Vabariigi Valitsuse algatatud kindlustustegevuse seaduse ja võlaõigusseaduse muutmise seaduse eelnõu (647 SE) kolmanda lugemise ettevalmistamine

Aivar Kokk tegi ettepaneku kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst, millesse on sisse

viidud keelelised ja tehnilised täpsustused.

Otsustati:

4.1. Kiita heaks eelnõu kolmanda lugemise tekst (konsensus: Jaak Aab, Dmitri Dmitrijev, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivvari Padar, Siim Pohlak, Valdo Randpere, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd).

5. Vabariigi Valitsuse algatatud 2023. aasta riigieelarve seaduse eelnõu (708 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Esimees **Aivar Kokk** juhtis tähelepanu, et eelmisel komisjoni istungil jäi läbi vaatamata muudatusettepanek veeteede tasu alandamise kohta samale tasemele, nagu see oli 2022. aastal.

Riina Sikkut selgitas, et tal oli ministrina kokku 11,1 miljonit eurot ja otsustas eraldada eelarves reisiparvlaevanduse meetmega jätkamiseks 7,7 miljonit eurot ning üle jäänud 3,4 miljoni euroga ehk siis 25 protsendi võrra hoida väiksema määra peal veeteetasusid. Sellise ettepanekuga jõudsid eelnõud Riigikokku. Ettepanek, et veeteetasusid hoida 50 protsendi võrra langetatud määra peal on õige. Ka Rahandusministeeriumi ametnikud on märkinud, et see on seotud eelarve tuludega ning eelarvemenetluslikult on vaja leida selleks kate.

Läbirääkimistel rahandusministriga on kompromissettepanek, et 1,7 miljonit eurot võtta reisiparvlaevanduse meetmest ja tõsta veeteetasude vähendatud määra peal hoidmisele. Sektor peab seda oluliseks, et kaubavoogude kahanemise tingimustes veeteetasusid ei tõstetaks. See on konkurentsieelis, võimaldab Eestisse tuua suuremad kaubavood kui Soome või Riiga.

Aivar Kokk meenutas, et kui eelmisel ja üle-eelmisel aastal tehti samasugused otsused langetada veeteetasusid, siis see näitas, et mõlemal aastal Eestis sadamates käive kasvas. Kõikidel ümberringsetel riikidel nagu Soome, Läti ja Leedu, kellega konkureerime, käive langes. Mõlema aasta arvutused on näidanud, et 16 miljonit eurot on ühelt poolt justkui riigieelarvest ära antud, aga teistpidi 30 miljonit eurot on riigieelarvesse juurde laekunud.

Jürgen Ligi arvamusel peab loomulikult sektor teemat väga oluliseks, kes ei peaks, kui raha antakse. Peaks olema laiem põhjendus ja tuleb ikkagi ära näidata, et veeteetasu mõjutab sektori kulusid või käivet. Rahanduskomisjonil ei ole aimu suurusjärgudest, kui suur kohustus see nende jaoks on. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium peab tõestama numbritega.

Riina Sikkut selgitas, et ettepanek ei ole võtta nimetatud 1,7 miljonit eurot näiteks ühistranspordi dotatsioonist või kusagilt mujalt. On olemas kaks toetusmeetet, mis on suunatud samale sektorile. Sisuliselt on õige nii majandada, arvestades, keda on sanktsioonid tabanud. Meil ei ole ühtegi toetusmeetet sanktsioonidest tabatud sektorile nagu logistika või sadamad. Ministri sõnul toetas ta ettepanekut algusest peale, samamoodi reisiparvlaevanduse meetmega jätkamist. Raha oli piiratud ja kuna reisiparvlaevanduse meetet on Riigikogus palju keerulisem kaitsta või selle kasuks argumenteerida, siis taotlus täideti täies ulatuses ja miinus 25 protsenti säilitati veeteetasude jaoks. Sellepärast, et see on eelarve tulupoolega seotud ning sellel on laialdane toetus ka üle koalitsiooni-opositsiooni joonte. Selleks, et leida tasakaal on õiglane jagada 11,1 miljonit eurot kahe meetme vahel võrdsemalt.

Valdo Randpere tundis huvi, mis asi on reisiparvlaevameede, samas kui paar nädalat tagasi võis meediast lugeda, et üks reisiparvlaevandusega tegelev firma teenis aegade kõige suurema kasumi. Miks komisjonis tegeletakse selliste toetusmeetmetega ning, - kas see puudutab kuidagi ka lootsitasusid?

Riina Sikkuti sõnul on õige nimetus reisilaevanduse toetusmeede ja see puudutab suuri opereerijaid, kuna neil ei ole reisijate arv koroona eelsele tasemele jõudnud. Seda toetusmeetet on mitu aastat kasutaud ja on otseselt seotud maksutulude laekumisega ning puudutab rahvusvaheliste reisijatega liiklust. Saaremaa ja Hiiumaa vaheline liiklus on niikuinii doteeritud ja seal ei ole täiendavat toetusmeetet.

Eesti Lootsi puhul saab öelda, et lootsitasud laekuvad riigieelarvesse üldiste tuludena. Need on olnud 10 aastat samal tasemel. Eesti Loots on kasumiga tegutsenud.

Aivar Kokk viitas, et komisjon nõustus konsensuslikult majandus ja taristuministri

ettepaneku esitamiseiga veeteede tasude täiendavaks alandamiseks kuni 25 % ulatuses, mille katteallikaks on 1,7 miljoni euro võrra reisiparvlaevanduse meetme vähendamine ja lisaks, juhul kui valitsus toetab, 1,7 miljonit eurot valitsuse reservi vähendamise arvelt. Majandus- ja taristuminister saadab rahanduskomisjonile ettepaneku täpse sõnastuse ja summad. (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivari Padar, Siim Pohlak, Urmas Reitelmann, Valdo Randpere, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd).

Täiendava infona teavitas **Aivar Kokk**, et Rahandusministeerium on koostanud 2023. aasta riigieelarve seletuskirjas olevate tehniliste vigade kohta protokollu ja parandatud seletuskirja. Need on leitavad eelnõu kaardil veebis.

6. Vabariigi Valitsuse algatatud tulumaksuseaduse muutmise seaduse eelnõu (706 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Esimees **Aivar Kokk** juhatab päevakorrapunkti sisse ja andis sõna külalistele. **Elo Haugas** märkis, et eelmisel komisjoni istungil küsiti, millistes riikides ei peeta kinni ega ei maksustata ka dividendide maksmise aluseks olevat äriühingu kasumit? Üheks näiteks on Iirimaa fondid. Maksuhalduriga suheldes selgus nüanss, et olukord, mida vältida püütakse võib tekkida ka juhul, kui dividendilt ei ole tulumaksu kinni peetud, kui äriühingu kasumit küll maksustatakse, aga väikeinvestor ei saa selle kohta tõendit. Väikeosaluste puhul enamasti äriühingud ei vaevu tõendite väljastamisega tegelema. Neid riike, kus tulumaksu kinni ei peeta on veel, näiteks Ühendkuningriigist saadavalt dividendilt ei peeta sageli tulumaksu kinni. Kavandatav puudutab konkreetselt pensioni investeerimiskontoga seotud muudatust. Ehk juhul, kui pensioni investeerimiskonto kaudu investeerinud isik saab dividenditulu sellisest riigist, kus ei ole dividendilt tulumaksu kinni peetud või ei ole ka aluseks olevat kasumit maksustatud või investor ei suuda tõendada, et on maksustatud, siis praegusel juhul tuleks dividendilt tulumaks kohe ära maksta. Inimene seda tulu enda käsutusse ei saa, see läheb pensioni investeerimiskontole ja maksustatakse siis, kui ta hakkab teisest pensionisambast väljamakseid saama. Eesmärk on välistada vahepealne maksustamine, st et maksustamine lükkuks aega, kui teise samba väljamakseid hakatakse välja võtma. Praegu on probleem, et kui inimene saab dividendi välisriigist, siis ta peaks Eestis sellelt tulumaksu maksuma, kuigi see laekub pensioni investeerimiskontole ja ta seda raha enda käsutusse ei saa.

Aivar Sõerd nentis, et kui Ühendkuningriigi resident saab Eestist dividendi, siis peaks ju vastastikku samasugune tingimus olema. Kuidas toimib Ühendkuningriigi ja Iirimaa vaheline topeltmaksustamise vältimise leping?

Elo Haugas vastas, et saadud info kohaselt võib Ühendkuningriigis ja Iirimaa fondide puhul tekkida olukord, et ei peeta tulumaksu kinni, ega maksustata ka kasumit. Maksulepingud annavad maksustamise õiguse ja riik ise otsustab, kas seda õigust kasutab. Maksulepingud ei ole selles mõttes vastastikused. Kavandatav muudatus ei olene sellest, kas mõni riik konkreetselt praegu maksustab või ei, aga meil peaks reegel olema ühesugune ja seadus selles kaljukindel. Praeguse tulumaksuseaduse kohaselt on tegemist topeltmaksustamisega.

Aivar Kokk küsis, kuidas toimub intressi maksuvabastus seoses investeerimiskontoga ja pensioni investeerimiskontoga.

Elo Haugas vastas, et kui investeerimiskontole pannakse maksustatud raha, näiteks maksustatud palk, siis see on investeerimiskonto sissemakse. Selle sissemakse arvelt saab teha investeeringuid. Kui need investeeringud teenivad tulu, siis see suurendab investeerimiskonto seisuga ja maksustatakse siis, kui investeerimiskontolt raha välja võetakse, aga palga maksustamist, mis sisse on pandud, ei mõjuta. Intress, mis investeerimiskontol oleva raha eest teenitakse suurendab samuti investeerimiskonto jääki, aga maksustatakse siis, kui see välja võetakse. Investeerimiskonto puhul maksustatakse seda osa väljamaksetest, mis ületab sisse pandud raha. Ehk tavaline investeerimiskonto ei võimalda maksuvabastust, ta võimaldab lihtsalt maksukohustust edasi lükata. Pensioni investeerimiskonto puhul on teised põhimõtted, sinna pannakse maksustamata raha. Teine pensionisammas ei ole tulumaksuga maksustatud, maksustatakse väljamakseid.

Aivar Kokk küsis, kas investeerimiskonto ja inimese panga arvelduskonto võib olla ka üks ja

sama?

Elo Haugas vastas, et see võib olla tavaline arvelduskonto, aga ei ole mõistlik seda igapäevaselt investeerimiskontona kasutada. Investeerimiskonto on olemas olnud alates aastast 2011, kavandatava eelnõuga 706 SE investeerimiskonto reegleid ei muudeta, see puudutab ainult pensioni investeerimiskontot.

Aivar Kokk palus kinnitada, et muudatusega tulu ei maksustata sel hetkel, kui tulu tekib, vaid siis kui tulu võetakse välja.

Elo Haugase sõnul see on nii.

Aivar Kokk tänas külalisi ja teavitas, et eelnõu menetluslikud otsused on varem tehtud.

7. Vabariigi Valitsuse algatatud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse muutmise seaduse muutmise seaduse eelnõu (705 SE) teise lugemise ettevalmistamine

Esimees **Aivar Kokk** juhatas päevakorrapunkti sisse ja andis sõna kutsutud külalistele. Rahanduskomisjoni ja Rahandusministeeriumi koostöös valminud muudatusettepanekut tutvustas **Lauri Lelumees**. Ta märkis, et kahetsusväärset jäi muutmata vedelkütuse erimärgistamise seaduse rakendussäte. Kehtiv rakendussäte võimaldab kuni järgmise 2024. aasta maikuuni kasutada 21 eurose määraga eridiisliit. Soov oleks, et samamoodi nagu põllumajandus saab kasutada soodusmääraga kütust kuni 2024. aasta maikuuni, kehtiks sama õigus ka kaevandustele.

Aivar Kokk küsis, kas muudatus puudutab ka kalandust.

Lauri Lelumees vastas, et kalandus on põllumajandusest erinev. Sisevete kalanduses on aktsiisimäär null, kalandus üldse aktsiisi ei maksa, küll aga on lubatud kasutada erimärgistatud kütust maksuvabalt. Põllumajandust esitatud muudatusettepanek ei reguleeri.

Merliin Laos juhtis tähelepanu veale eelnõu algatava seletuskirja 5. lehekülje esimese lõigu eelviimases lauses, mis kirjeldab mõjusid. See algab sõnadega „käesolevaks aastaks“, see puudutab tegelikult eelmist lauset. Õige on: „Aastaks 2025 prognoosime ligikaudu 25 mln liitri tarbimise liikumist naaberriikidesse, eelkõige Läti ja Leetu.“

Komisjon tegi ettepaneku kohta järgmise otsuse:

1. Teha eelnõus järgmised muudatused:

1.1. Täiendada eelnõu ja lisada uus § 3 (muutes järgneva sätte numeratsiooni) järgmises sõnastuses:

„§ 3. Vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise

Vedelkütuse erimärgistamise seaduse §-s 8² tehakse järgmised muudatused:

- 1) lõike 1 sissejuhatavas lauseosas ja läbivalt lõikes 5 asendatakse arv „2023“ arvuga „2024“;
- 2) lõigetes 4 ja 13 asendatakse arv „2033“ arvuga „2034“.

1.2. Muuta ja sõnastada eelnõu pealkiri järgmiselt:

„Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning teiste seaduste muutmise seaduse ja vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seadus“

Selgitus: Eelnõu seletuskirjas viidatakse, et nii „põllumajandussektor kui põlevkivikaevandused saavad kasutada kuni 2024. a 30. aprillini eriotstarbelist diislikütust Euroopa Liidu miinimummäära tasemel, mis on 21 eurot 1000 liitri kohta. Alates 2024. a 1. maist tõuseb põllumajandussektorile eriotstarbelise diislikütuse aktsiisimäär 107 eurole 1000 liitri kohta ning põlevkivikaevandused saavad kasutada vaid tavamääruga maksustatud diislikütust“.

Kaasnevalt on vaja muuta ka vedelkütuse erimärgistamise seaduse rakendussätet § 8² ning pikendada soodusperioodi, mille jooksul põlevkivi kaevandused saavad kasutada eriotstarbelist diislikütust. Viidatud rakendussättes on soodusperioodi lõpuks 2023. a 30. aprill, seda soovime pikendada aasta võrra.

Mõjuga on arvestatud 2023. a riigieelarve seaduse eelnõus ning muudatus on kavandatud jõustumata 2023. aasta 1. jaanuaril.

Lisaks, täpsustatakse eelnõu pealkirja.

Rahanduskomisjon

Juhtivkomisjon: ARVESTADA TÄIELIKULT (konsensus: Dmitri Dmitrijev, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivari Padar, Siim Pohlak, Urmas Reitelmann, Valdo Randpere, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd).

8. Riigikogu otsuse „Tagatisfondi nõukogu liikme tagasi kutsumine ja uue liikme nimetamine“ eelnõu algatamine

Päevakorrapunkti arutelu lükkus edasi.

Otsustati:

8.1. Jätkata arutelu komisjonis (konsensus: Jaak Aab, Dmitri Dmitrijev, Aivar Kokk, Maris Lauri, Jürgen Ligi, Ivari Padar, Siim Pohlak, Valdo Randpere, Urmas Reitelmann, Kersti Sarapuu, Aivar Sõerd).

9. Kollektiivne pöördumine „ Kollektiivne pöördumine "Nõuame, et kehtestatakse koheselt kõikidele müüdavatele toidukaupadele käibemaksu määraks 0%". Arutelu

Esimees **Aivar Kokk** juhatas päevakorrapunkti sisse ning teavitas, et vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seadusele (RKKTS) kutsub komisjon kollektiivsel pöördumisel märgitud kontaktisiku või tema esindajad istungile pöördumist selgitama.

Kollektiivse pöördumise esitajate esindaja Harry Raudvere märkis, et ise ei ole MTÜ „KOOS RAHU EEST EESTIS“ liikumisega otseselt seotud. Ta kirjeldas, et kõik sai alguse sellest, kui ta suvel sõitis läbi Poola Euroopasse ning nägi Poolas toiduainete kaupluses, et iga hinnasildi juures oli käibemaks null protsenti. Poest väljudes ta küsis poe ees seisnud ehitusmeestelt, et kuidas saab nii olla. Mehed rääkisid pikalt ja laialt, ütlesid lause, mis jäi väga kõrvu. Nad on uhked oma valitsuse üle, kes mõtleb ka tegelikult Poola rahva peale. Harry Raudvere viitas, et tal on raadiojaam ning oma saated ja iga nädal annavad kümned ja kümned tuhanded kuulajad tagasisidet. Mitte ükski inimene, kes annab tagasisidet, ei ole kunagi öelnud, et võiks uhke olla meie Vabariigi Valitsuse juhtorganite üle. MTÜ „KOOS RAHU EEST EESTIS“ liikumine pakkus välja mõtte korraldada petitsioon ning vaadata, mida rahvas sellest arwab. Tuleb välja, et rahvas arvas küll. Petitsioon saigi korraldatud ja nüüd siis ollakse siin mõttega, et kui arenenud Euroopa suudab oma inimestele vastu tulla ega siis meie ei saa ometi halvemad olla ja oma puudust kannatavale rahvale sellist väikest kingitust teha, et toidukaubad oleks käibemaksu võrra madalama hinnaga. Nii lihtne see asi ongi.

Stepan Romanov lisas, et toetab eeskõneleja sõnu ning mainis, et oleks hea, kui esitatud algatus edasi liiguks ja areneks. Ta küsis, mida on vaja veel ette võtta, et ettepanek ellu viidaks.

Harry Raudvere sõnul jõutakse kindlasti teemani, et raha ei ole ja kõik maksud tuleb kokku korjata, rohkemgi veel või makse tõsta. Ta teavitas komisjoni liikmeid, et tõi kaasa annetusena igale Riigikogu fraktsioonile raamatu, mis puudutab juhtimisstruktuuri. Ta palus näidata, et tõesti suudetakse rahva eest mõelda ja et tulemused oleksid positiivsed ning valmistaksid rõõmu kogu Eesti rahvale. Kindlasti saab raamatust mõtteid juurde, kuidas Eesti riigieelarvet ratsionaalsemalt, kasulikumalt, efektiivsemalt ja tulemuslikumalt täita.

Aivar Kokk tänas kollektiivse pöördumise esitajate esindajaid ning märkis, et komisjon kujundab pöördumise kohta seisukoha hiljemalt kuue kuu jooksul, vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses ettenähtud sellekohastele otsustele.

10. Info ja muud küsimused

1) Kultuurikomisjon küsib rahanduskomisjoni arvamust põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (668 SE) kohta, mis puudutab koolitoidu maksumuse muutmist. Arvamuse andmise tähtaeg on 16.11.2022.

(allkirjastatud digitaalselt)
Aivar Kokk
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Vivian Põld
protokollija